

Petrusjka

2023—24

SÄSONG

Malmö SymfoniOrkester
Fabien Gabel, dirigent
Andrea Scaffardi, klarinett
Marika Fältskog, konsertmästare

TOR / 15 FEB / 19.00

CLAUDE DEBUSSY

PREMIÈRE RHAPSODIE

När Claude Debussy 1909 blev invald i Paris Musikkonservatories styrelse, på förslag av Gabriel Fauré, blev Debussys första uppgift att komponera ett stycke musik för klarinetteleverna att examineras med. Han skrev denna sin första rapsodi för piano och klarinett för detta ändamål och eleverna fick därmed något att bita i. Debussy själv var så pass nöjd med sitt verk att han publicerade ett nytt arrangemang av stycket, där klarinettisten backas upp av en fulltalig orkester.

CLAUDE DEBUSSY

EN FAUNS EFTERMIDDAG

När poeten Stéphane Mallarmé fick höra att Claude Debussy tonsatt hans dikt *En fauns eftermiddag* blev han upprörd. När Mallarmé till slut svalde sin vrede och tackade ja till Debussys inbjudan till premiären mojnade ilskan. I ett brev skrev han: ”Jag är nyss hemkommen från din konsert, djupt rörd”. Debussy hade lyckats med att fånga de små detaljerna som Mallarmé var rädd skulle gå förlorade. Lättheten, finessen, och sensualiteten – allt fanns där.

18 år efter urpremiären av *En fauns eftermiddag* förhöjdes stycket ännu en gång, men denna gång visuellt. Vaslav Nijinskij koreograferade en kort balett till musiken och tog fasta på de sensuella och erotiska undertonerna. Så pass grafisk och modern var koreografin att en smärre skandal utbröt efter premiären.

Hur den än tolkas, läses eller upplevs, kvarstår faktumet att ett odödligt stycke musik skrevs av Claude Debussy 1894.

IGOR STRAVINSKIJ

CHANT FUNÈBRE

Igor Stravinskij var övertygad om att den ”begravningsång” han skrev 1908 som en hyllning till sin bortgångne mentor Rimskij-Korsakov, hade gått förlorad. När så professor Natalia Braginskaya städade ur en skrubb på Musikkonservatoriet i St Petersburg 2015, upptäckte hon Stravinskijns egen orkestrering av verket.

Stycket är ett av Stravinskijns tidigaste och han har beskrivit hur han tänkt att varje instrument defilerar fram till en grav där de lägger en krans av melodier, uppburna av ett mörkt muller av stråkar, så som de ryska bassångarna i kyrkans kör.

IGOR STRAVINSKIJ

PETRUSJKA

När Sergej Djagilev hörde Stravinskij spela en bit ur en pianokonsert hörde Djagilev dansande marionettdockor och rysk karnevals känsla och övertygade Stravinskij att omvandla sin pianokonsert till baletten *Petrusjka* för Djagilevs kompani ”Ryska baletten”.

Den 13 juni 1911 dansade dockorna för första gången på Théâtre du Châtelet i Paris. Inledningens myllrande musik tar med publiken till ett nöjesfält i St Petersburg på 1830-talet. Där finns en dockteater och i dockteatern finns marionetten Petrusjka. Han är timid, lite vek och mycket kär i dockan bredvid, ballerinan. Du hör Petrusjkas kamp mot sin stora rival och ballerinas förförande dans, men också gatuförsäljares rop och en dansande björn!

I verket hörs också för första men inte sista gången ”Petrusjka-ackordet” – ett dissonant klingande ackord som sedan blev ett kännetecken för hans tonspråk.

FABIEN GABEL

DIRIGENT

Som så många dirigenter hade även Fabien Gabel en instrumentalutbildning och musikerkarriär bakom sig innan han inriktade sina studier mot dirigering. Gabel studerade trumpetspel vid Conservatoire National Supérieur de Musique et de Danse de Paris och vid Hochschule für Musik Karlsruhe. Efter studietiden spelade han i de ledande Parisorkestrarna med dirigenter som Pierre Boulez, Riccardo Muti och Simon Rattle. År 2002 deltog Gabel i en kurs i Aspen Summer Music Festival med David Zinman som lärare och detta blev starten på Gabels dirigentbana. Han blev snabbt en efterfrågad dirigent och samarbetar nu med ledande orkestrar i Europa och USA. Gabel är känd för sin dynamiska stil och lyhördhet för detaljerna i partituren. Med sin breda repertoarkänedom har han, som ett viktigt pionjärbete, lyft fram många verk av mindre kända tonsättare.

MALMÖ SYMFONIORKESTER (MSO) är en av Sveriges ledande symfoniorkestrar med hög internationell nivå och en bred klassisk orkesterrepertoar. I samarbeten med tidigare chefsdirigenter som Vasilij Sinajski, Marc Soustrot och Robert Trevino har repertoaren breddats mot ryska och franska verk och med Trevino växte idén med festivaltonsättare fram. MSO har en stark förankring i nutida repertoar med beställningsverk av vår tids ledande tonsättare.

År 2019 utsågs Sveriges internationelle stjärntrumpetare Håkan Hardenberger till MSOs hedersartist. MSO arbetar med cross over-projekt i samarbete med artister som Avishai Cohen och Lill Lindfors. Lokala och regionala samarbeten sker genom Nallekonserter, Jul- och Familjekonserter, El sistema-inspirerade Side by Side-konserter med Malmö Kulturskola, Filmmusikkonserter, Joystick-konserter med datorspelsmusik och konsertprojekt med Musikhögskolan i Malmö.

ANDREA SCAFFARDI

KLARINETT

Den italienske klarinettisten Andrea Scaffardi erhöll flera priser under sina studier vid musikkonservatorierna i Parma och Reggio-Emilia. Redan som student vann han en provspelning vid Accademia Teatro alla Scala där han studerade till orkestermusiker. Topp placeringen ledde till orkesterspel under ledande internationella dirigenter i operahus som Teatro alla Scala, Mariinskijteatern och Bolsjojteatern. Scaffardi etablerade sig snart som en efterfrågad klarinettist, både som solist och kammarmusiker. Som orkestermusiker har han spelat i många av de stora konserthusen i Europa. Han har haft positionen som soloklarinettist i Malmö SymfoniOrkester sedan 2018 och har här bland annat tolkat Stravinskijns *Ebony Concerto* under Robert Trevino samt Nielsens *Klarinettkonsert* med Ryan Bancroft. Idag är han anlitad som soloklarinettist för Bergens filharmoniska orkester och vi välkomnar honom tillbaka som solist med MSO under kvällens konsert.

CLAUDE DEBUSSY (1862–1918)

Première rhapsodie för klarinett och orkester (1909–1910), 10 min.

CLAUDE DEBUSSY

En fauns eftermiddag (1894), 10 min.

IGOR STRAVINSKIJ (1882–1971)

Chant funèbre, till minnet av Nikolaj Rimskij-Korsakov, op. 5 (1908), 11 min.

– paus ca 25 min. –

IGOR STRAVINSKIJ

Petrusjka, balett i fyra scener för orkester (version 1947), 25 min.

Scen 1

- a) The Shrove-tide Fair
- b) The Crowds
- c) The Charlatan's Booth
- d) Russian Dance

Scen 2

- Petrushka's Room

Scen 3

- a) The Moor's Room
- b) Dance of the Ballerina
- c) Waltz (Ballerina and Moor)

Scen 4

- a) The Shrove-tide Fair (near evening)
- b) Dance of the Wet-Nurses
- c) Dance of the Peasant and the Bear
- d) Dance of the Gipsy Girls
- e) Dance of the Coachmen and Grooms
- f) The Masqueraders
- g) Conclusion (Petrushka's Death)